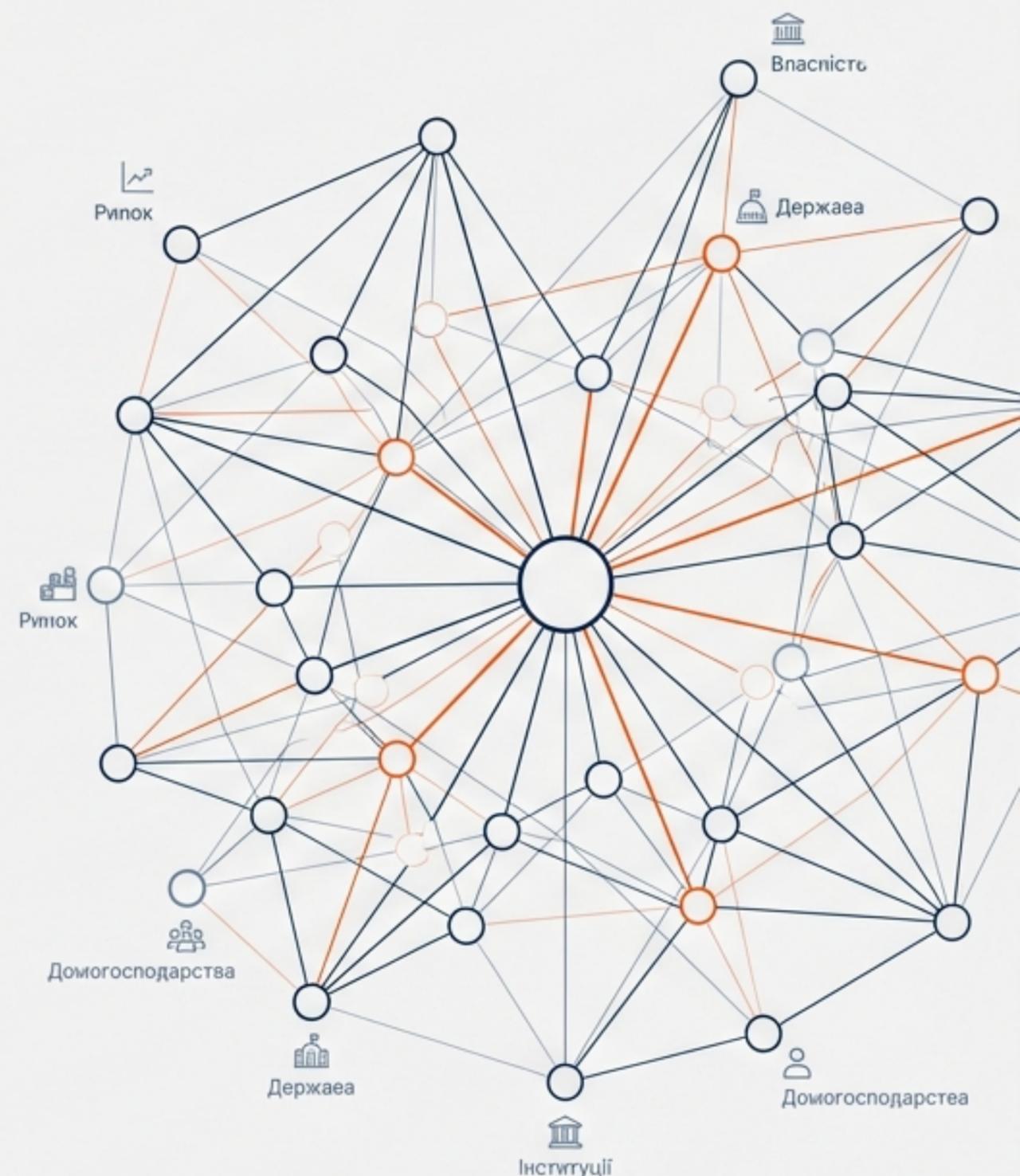

ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ ТА ВІДНОСИНИ ВЛАСНОСТІ

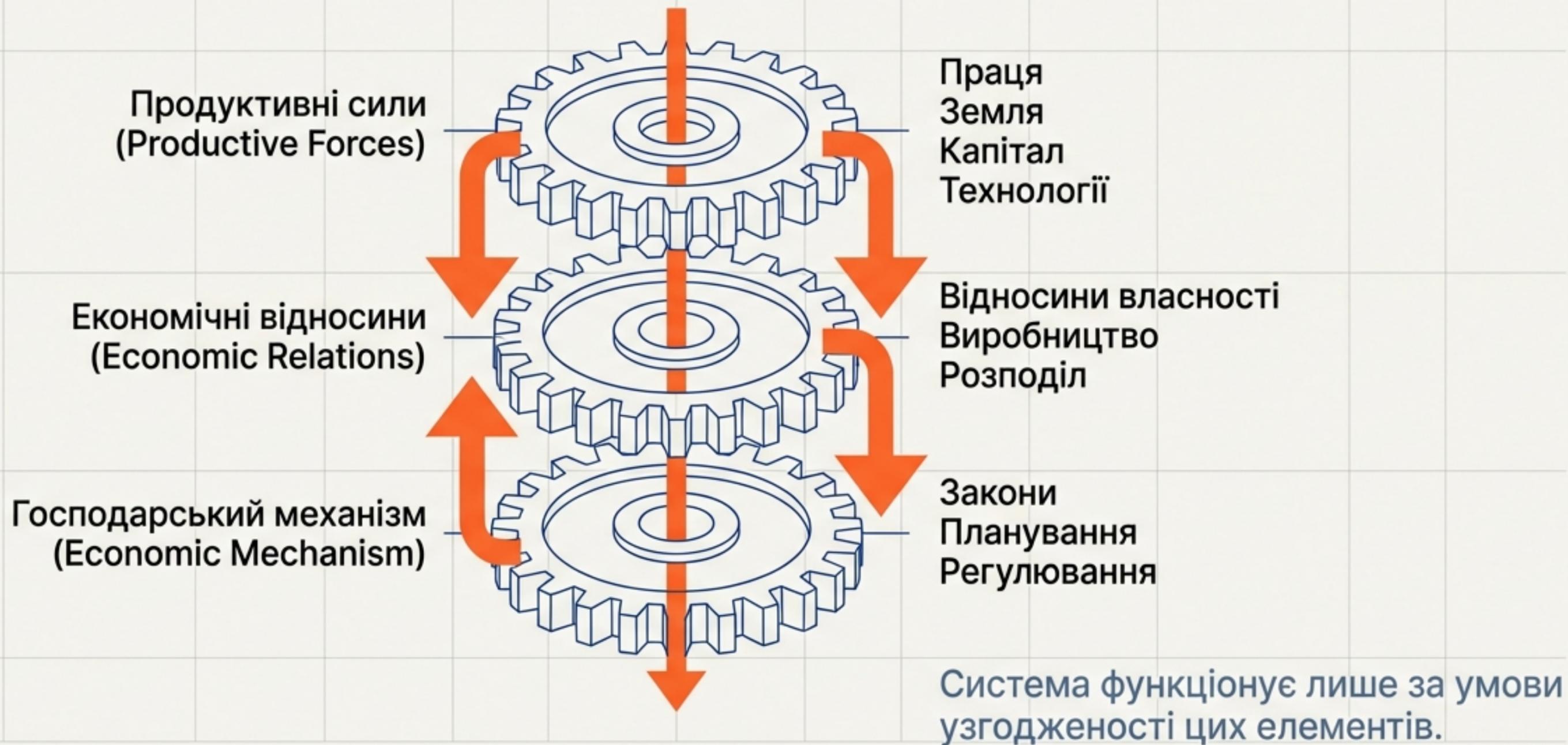
Теорія, типологія та трансформація в Україні

На основі матеріалів: Основи економічної теорії (Ніколенко, Павленко) та КЛ Економічна теорія.

Анатомія економічної системи

Економічна система — це цілісна сукупність взаємопов'язаних елементів, що формують межі господарського життя суспільства.

Типізація економічних систем

Традиційна <ul style="list-style-type: none">• Натуральне господарство• Ручна праця• Власність громади• Роль традицій та релігії	Командно-адміністративна <ul style="list-style-type: none">• Державна монополія• Централізоване планування• Диктат виробника• Дефіцит
Ринкова <ul style="list-style-type: none">• Приватна власність• Вільна конкуренція• Вільне ціноутворення• Саморегулювання	Змішана <ul style="list-style-type: none">• Ринковий фундамент• Державне регулювання• Соціальні гарантії• Сучасний стандарт

Реальні сучасні системи є змішаними з домінуванням певного типу організації.

Особливості сучасних економічних систем

Постіндустріальний характер

Розвиток інформаційних технологій та сфери послуг.

Роль держави

Корекція «фіаско ринку» (екологія, нерівність, суспільні блага).

Плюралізм власності

Співіснування приватної, державної та корпоративної форм.

Глобальна інтеграція

Взаємозалежність національних економік.

Власність: Економічний та юридичний зміст

Економічний зміст

Відносини між людьми з приводу привласнення благ.

Визначає, хто має економічну владу та отримує дохід.

Юридичний зміст (Тріада прав)

Володіння

Фактичний контроль над річчю.

Користування

Вилучення корисних властивостей.

Право Власності

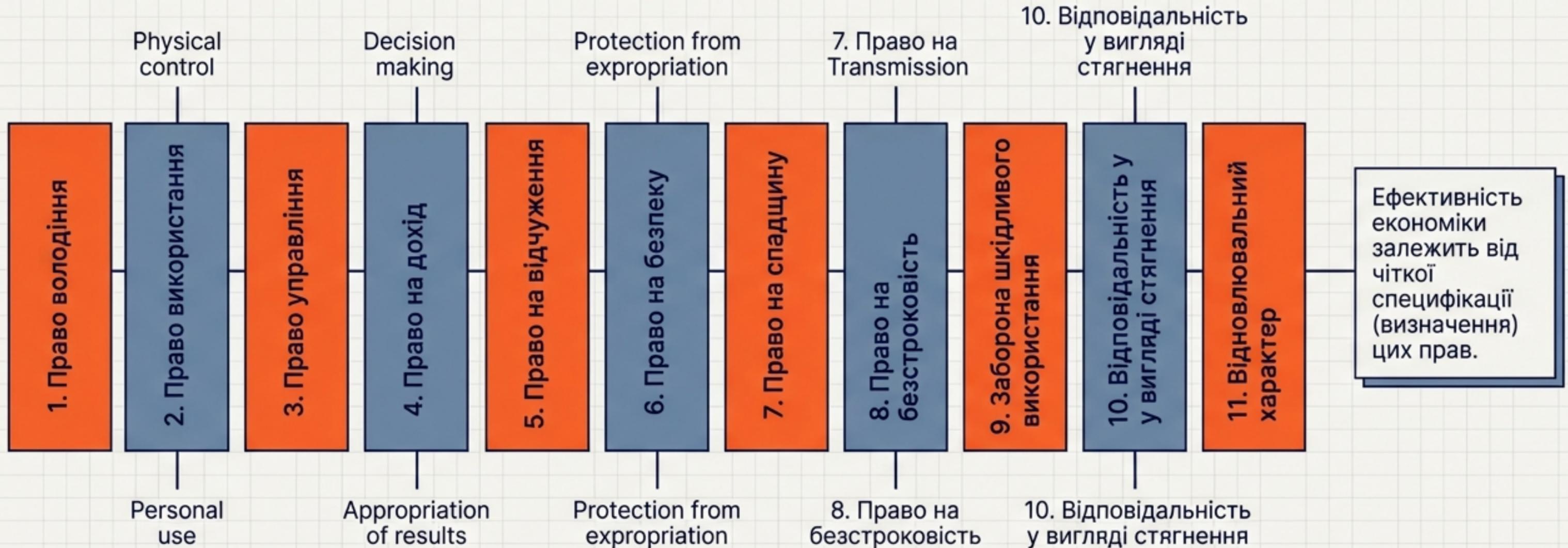
Розпорядження

Визначення долі речі (продаж, дарування).

Власність — це ядро системи виробничих відносин.

Теорія прав власності: «Пучок» прав А. Оноре

Повне право власності складається з 11 елементів

Суб'єкти та об'єкти власності

СУБ'ЄКТИ (Хто володіє?)

Фізичні особи /
Домогосподарства

Юридичні особи /
Підприємства

Держава та органи
місцевого самоврядування

Міжнародні організації

ОБ'ЄКТИ (Що привласнюється?)

Засоби виробництва
(земля, капітал)

Нерухомість

Природні ресурси

Предмети споживання

Інтелектуальна власність

Цінні папери та гроші

Відносини власності виникають лише з приводу обмежених (рідкісних) благ.

Класифікація форм власності

Відносини власності у змішаній системі

Поліформізм власності як основа ринкової економіки

Конституція України гарантує рівність усіх форм власності перед законом.

Трансформація власності в Україні

Перехід від командно-адміністративної до змішаної системи.

РОЗДЕРЖАВЛЕННЯ (Denationalization)

Сукупність заходів щодо зменшення частки держави в економіці. Включає дерегуляцію, децентралізацію управління та комерціалізацію.

Мета: Створення ефективного власника та конкурентного середовища.

ПРИВАТИЗАЦІЯ (Privatization)

Відчуження майна, що перебуває у державній власності, на користь фізичних та юридичних осіб.

Приватизація в Україні: Напрями та Результати

Методи приватизації

- Сертифікатна (ваучерна) приватизація (Безоплатна передача)
- Продаж на аукціонах та конкурсах
- Викуп об'єктів трудовими колективами (оренда з викупом)
- Корпоратизація (Перетворення на Акціонерні Товариства та продаж акцій)

Зміна структури власності

Виклики трансформації: Тіньова економіка

Офіційний сектор

Зареєстрована діяльність,
сплата податків.

Тіньовий сектор

Неофіційний

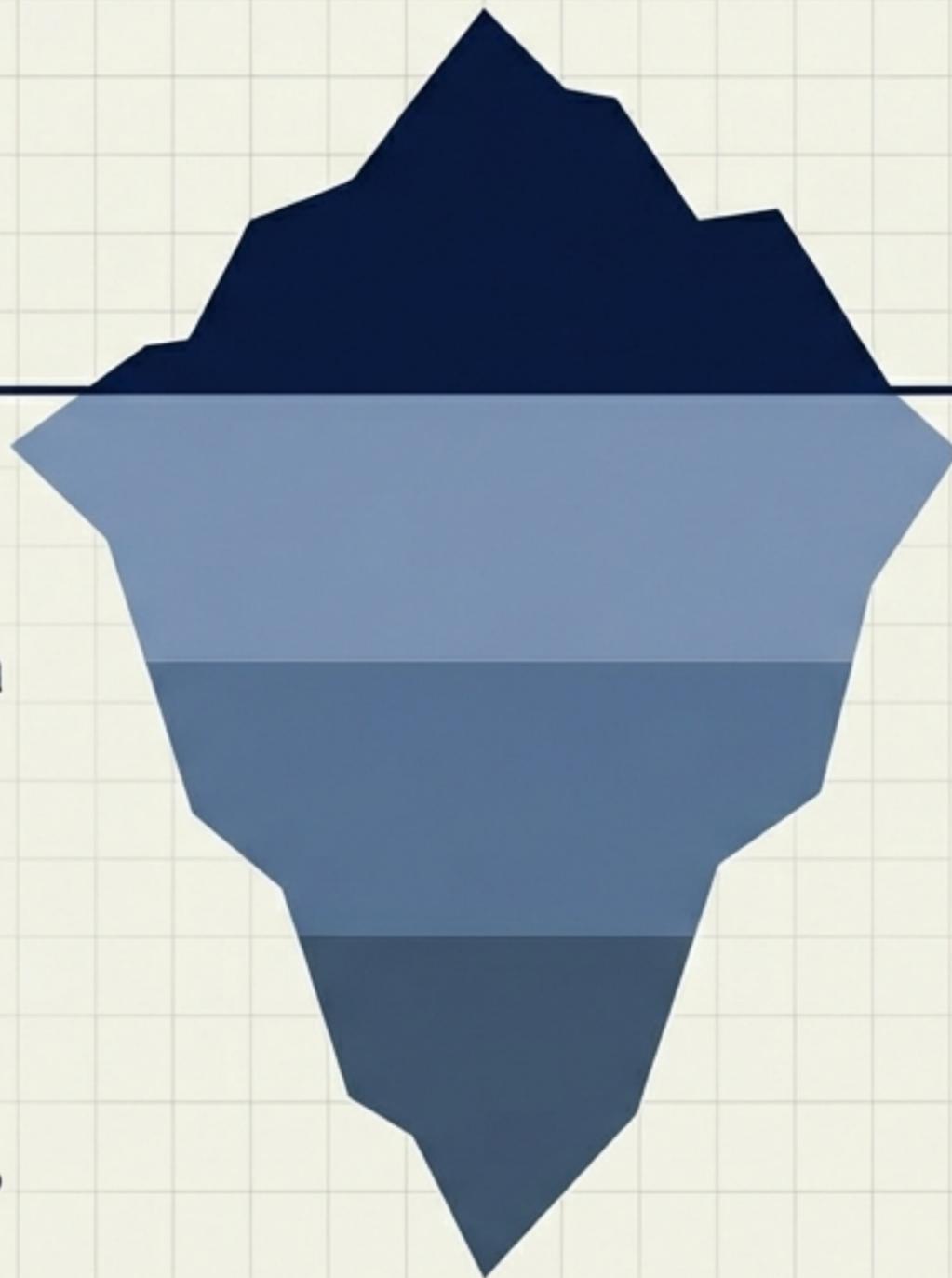
Легальна діяльність, прихована
від реєстрації/податків.

Фіктивний

Шахрайство, приписки,
фіктивні банкрутства.

Кримінальний

Заборонена законом діяльність
(наркобізнес, зброя).

Наслідки:

- Деформація конкуренції,
втрата бюджетних
надходжень,
- корупція.

Висновки

1 **Економічна система** – це цілісний організм, де продуктивні сили повинні відповідати характеру економічних відносин.

2 **Власність** – це ядро економічної системи. Права власності визначають стимули, ефективність та розподіл влади.

3 Україна здійснила перехід від державної монополії до поліформізму власності, проте подолання тіньового сектору залишається ключовим завданням.

Джерела та література

- Економічна теорія (KL_EKONOMICHNA_TEORIYA) – Теоретичні основи та історія економічної думки.
- Ніколенко Ю.В. – Основи економічної теорії.
- Павленко – Основи економічної теорії.
- Закон України «Про власність».
- Господарський кодекс України.

